

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0693-865X>
e-mail: nklimenko@nubip.edu.ua

Негрей Марина Володимирівна,

к.е.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9243-1534>
e-mail: marina.nehrey@gmail.com

Кравченко Володимир Миколайович,

д.е.н., професор, Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8033-3985>
e-mail: v.kravchenko@nubip.edu.ua

Коваль Павло Васильович,

к.е.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5257-2541>
e-mail: kovalpv@nubip.edu.ua

Data about the authors

Nataliia Klymenko,

PhD in Economics, Associate Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

e-mail: nklimenko@nubip.edu.ua

Maryna Nehrey,

PhD in Economics, Associate Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

e-mail: marina.nehrey@gmail.com

Volodymyr Kravchenko,

Doctor in Economics, Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

e-mail: v.kravchenko@nubip.edu.ua

Pavlo Koval,

PhD in Economics, Associate Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

e-mail: kovalpv@nubip.edu.ua

УДК 336.76

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18036388>

ГАЙДАЙ С. О.

Особливості державного регулювання страхового ринку України

Актуальність теми дослідження. Державне регулювання страхового ринку є необхідною умовою формування стійких економічних відносин та забезпечення фінансової стабільності. Як складова фінансового ринку, страхування виконує важливі соціально-економічні функції, пов'язані з перерозподілом капіталу та захистом інтересів учасників. Ефективність цього ринку значною мірою залежить від гнучкості та дієвості регуляторної політики, яка має враховувати не лише етап його розвитку, а й макроекономічні умови та потреби страхувальників. У зв'язку з цим актуальним є дослідження особливостей сучасної системи державного регулювання страхового ринку України та пошук шляхів підвищення її результативності.

Метою роботи є окреслення особливостей сучасної політики державного регулювання страхового ринку з фокусом на проблематику та шляхи її вдосконалення.

Завдання дослідження полягають в обґрунтуванні актуальності теми дослідження; вивченні теоретичного підґрунтя організації страхового ринку; критичній оцінці нормативно-правової та інституційної бази регулювання страхового ринку; аналізі динаміки кількості учасників ринку як реакції на регуляторні зміни; надання рекомендацій у вигляді ключових векторів реформування системи державного регулювання страхового ринку.

Методи дослідження. Аналіз, синтез, порівняння індукція, дедукція, систематизація.

Основні результати дослідження. У результаті проведеного дослідження обґрунтовано необхідність удосконалення системи державного регулювання страхового ринку України відповідно до європейських стандартів. Вивчено основні напрями реформування нормативно-правової бази та їх вплив на діяльність страховиків. Особливу увагу приділено аналізу ролі Національного банку України як мегарегулятора та оцінці наслідків посилення регуляторних вимог для стійкості ринку. Встановлено, що ефективною поєднання стимулюючої та контролюючої функцій державного нагляду є ключовою умовою забезпечення прозорості, конкурентоспроможності та стабільності страхового сектору.

Галузь застосування результатів. Фінансовий сектор, страховий ринок, державне управління.

Ключові слова: страховий ринок, страхування, державне регулювання, страхові послуги, страхові компанії, фінансовий ринок, стійкість страховиків.

JEL Codes G22, G28, L51

SERHII HAIDAI

Features of state regulation of the insurance market in Ukraine

Relevance of the research topic. State regulation of the insurance market is a necessary condition for forming stable economic relations and ensuring financial stability. As a component of the financial market, insurance performs important socio-economic functions related to capital redistribution and protection of participants' interests. The effectiveness of this market largely depends on the flexibility and effectiveness of regulatory policy, which must take into account not only its development stage but also macroeconomic conditions and the needs of policyholders. In this regard, it is relevant to study the features of the modern system of state regulation of the Ukrainian insurance market and to search for ways to increase its effectiveness.

The aim of the work is to outline the features of the modern policy of state regulation of the insurance market with a focus on problems and ways to improve it.

Research objectives include substantiating the relevance of the research topic; studying the theoretical basis of insurance market organization; critically evaluating the regulatory-legal and institutional framework for insurance market regulation; analyzing the dynamics of the number of market participants as a response to regulatory changes; providing recommendations in the form of key vectors for reforming the system of state regulation of the insurance market.

Research methods. Analysis, synthesis, comparison, induction, deduction, systematization.

Main research findings. As a result of the conducted research, the need to improve the system of state regulation of the Ukrainian insurance market in accordance with European standards has been substantiated. The main directions of reforming the regulatory framework and their impact on insurers' activities have been studied. Special attention is paid to the analysis of the role of the National Bank of Ukraine as a mega-regulator and the assessment of the consequences of strengthening regulatory requirements for market resilience. It has been established that the effective combination of stimulating and controlling functions of state supervision is a key condition for ensuring the transparency, competitiveness, and stability of the insurance sector.

Field of application of the results. Financial sector, insurance market, public administration.

Keywords: insurance market, insurance, state regulation, insurance services, insurance companies, financial market, insurers' resilience.

Постановка проблеми. Державне регулювання економіки та усіх суспільних інститутів виступає передумовою формування стійких економічних відносин. Об'єктивність цього твердження підтверджується сучасною практикою високорозвинених країн. Страховий ринок як суспільний інститут пов'язаний із розподілом та перерозподілом приватного капіталу перебуває під державним наглядом, адже беззаперечним є його вплив на економічні і соціальні аспекти стійкого розвитку суспільства. Зважаючи на те, що на страховий ринок покладено важливі функції, а учасники страхового ринку повинні володіти інструментами захисту власних прав та інтересів, державне регулювання такого ринку повинно бути гнучким та ефек-

тивним водночас. Ще одним важливим аспектом необхідності побудови дієвої системи регулювання страхового ринку є те, що він перебуває у складі фінансового ринку країни, займаючи значну його частину, а отже, визначає стійкість страхового ринку. Тому контроль та нагляд за діяльністю страховиків перебуває в компетенції уповноважених державою органів. Розвиток страхового ринку в сучасних умовах не можна назвати простим та злагодженим, є чимало проблем, що його супроводжують. З використанням державних регулюючих інструментів значну їх частку можна вирішити. Втім їх арсенал повинен враховувати не лише етап розвитку страхового ринку, а й запити страховальників та макроекономічні умови. В цьому

руслі актуальними залишаються питання визначення особливостей сучасної політики державного регулювання страхового ринку з метою встановлення акцентів на його проблемах та шляхах їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання державного регулювання страхового ринку України активно досліджуються вітчизняними науковцями. Так, Ю. Вергелюк та Ю. Мирончук [1] розглядають інституційні особливості страхового ринку, підкреслюючи його адаптивність до фінансового середовища. Н. Федорова [2] аналізує роль держави у формуванні напрямів страхової діяльності, наголошуючи на необхідності підвищення прозорості регуляторних процедур. Ю. Мирончук [3] визначає сучасні імперативи розвитку страхового ринку, зокрема вплив воєнних і макроекономічних факторів. К. Рожкова [4], як практик, вказує на особливості передання регуляторних повноважень Національному банку України. Значний внесок у розкриття аспектів євроінтеграції зробили Н. Метеленко, І. Сіліна та К. Жовнір–Василенко [10], які розглядають адаптацію українського страхового ринку до вимог Solvency II. У свою чергу, Ю. Вергелюк, М. Ганцяк та А. Болдова [8] аналізують питання доступності ОСЦПВ в умовах реформування ринку, наголошуючи на фінансовій неготовності суспільства до підвищення страхових тарифів унаслідок запровадження нових регуляторних вимог. Водночас М. Бобик [12] аналізує правові виклики діяльності страховиків, акцентуючи на необхідності гармонізації із законодавством ЄС. Сукупність цих досліджень формує теоретичне підґрунтя для оцінки ефективності сучасної регуляторної політики держави у сфері страхування.

Метою роботи є окреслення особливостей сучасної політики державного регулювання страхового ринку з фокусом на проблематику та шляхи її вдосконалення.

Методи дослідження. Аналіз, синтез, порівняння індукція, дедукція, систематизація.

Виклад основного матеріалу. Страховий бізнес є важливим інститутом захисту та забезпечення соціальної стабільності суспільства, відтворення основних засобів господарюючих суб'єктів, мінімізації ризиків та мобілізації інвестиційних капіталів. Страхові відносини реалізуються в межах страхового ринку, який є складною системою із широким діапазоном вза-

ємозв'язків учасників, що чинять вплив на соціально–економічний розвиток країни.

Слід погодитись з науковцями, які акцентують увагу на приналежності страхового ринку до фінансового ринку, у зв'язку з чим перший має характеризуватися високим рівнем адаптивності до інституційних умов. «Так, інституційний та фінансовий потенціал ринку має налаштовуватися на існуючі адаптивні механізми та забезпечувати його стабільний розвиток в умовах нестабільності. Саме це повинно лежати в основі його розбудови та окреслення перспектив розвитку» [1].

Незважаючи на певні позитивні зрушення у розвитку страхового ринку України, він усе ще перебуває на стадії становлення та характеризується наявністю низки проблемних аспектів, подолання яких потребує активної участі держави. В умовах економічного спаду, роль державного регулювання набуває особливої ваги, адже воно слугує дієвим механізмом стабілізації ринку та водночас забезпечує захист прав і інтересів споживачів страхових послуг. Ефективність державного впливу на страховий сектор має ґрунтуватися на принципах прозорості, адекватності й результативності, що сприятиме зміцненню позицій страховиків, підвищенню їх прибутковості та довіри клієнтів [2].

В цьому руслі варто відзначити, що державне регулювання страхового ринку сьогодні здійснюється в складних макроекономічних умовах, а страховий ринок розвивається під впливом ряду негативних факторів, про які у своєму дослідженні зазначав Ю. Мирончук:

- «наслідки військових дій та політична нестабільність, зокрема в Україні;
- підвищення ризиків, пов'язаних із кліматичними змінами та природними катастрофами;
- конкуренція з боку альтернативних фінансових сервісів (фінтех–компаній);
- зміна споживчих уподобань, що вимагає постійної адаптації з боку страховиків;
- демографічні зміни (старіння населення, зміна структури домогосподарств);
- недостатній рівень довіри населення до страхових компаній;
- низька страхова культура та фрагментарність попиту на страхові послуги;
- високий рівень витрат на ведення діяльності та утримання ІТ–інфраструктури;
- складність імплементації міжнародних стандартів і вимог у національне законодавство;

• недостатній рівень професійної підготовки кадрів у страховій сфері» [3].

Згідно чинного законодавства, ключовим державним регулюючим органом (регулятором) страхового ринку України виступає Національний банк України. У світі існує чимало моделей регулювання страхового ринку, від спеціальних органів регулювання до мегарегуляторів. У 2020 році монопольним регулюючим органом замість Національної комісії, що здійснює державне регулювання ринку фінансових послуг, став НБУ. Україна змінила модель регулювання та нагляду страхового ринку з метою імплементації вимог законодавства ЄС та необхідності поштовху гармонійного розвитку страхового ринку та усунення проблем у його регулюванні. Регулювання страхового ринку до 2020 року інституційно не узгоджувалося із принципами страхового нагляду (Insurance Core Principles) Міжнародної асоціації наглядовців за ринком страхування (IAIS) та євросоюзівським законодавством Solvency [4].

У 2024 році суттєвих новацій набуло нормативно-правове підґрунтя державного регулювання страхового ринку України. Його основу склали:

1) нова редакція Закону України «Про страхування» [5], який визначив загальні засади функціонування страхового ринку та діяльності його учасників, а також особливості державного регулювання та нагляду за діяльністю на ринку страхування;

2) прийняття Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» [6], який чітко ідентифікував страхування як вид фінансових послуг, що, відповідно, підлягає спеціальному регулюванню Національним банком України;

3) прийняття Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» [7], що вступив в дію з 1 січня 2025 року та відокремив регламентацію страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в окрему галузь зі своїми особливостями.

Два перших нормативно-правових акти внесли суттєві зміни та новації в існуючу систему державного регулювання страхового ринку. Ці новації стосувалися:

• упровадження класифікації видів страхування та спрощення процедури ліцензування, оскільки замість численних дозволів на окремі страхові продукти передбачається отримання єдиної ліцензії на певний клас;

• установлення вимог до розкриття інформації перед укладенням договору страхування, зокрема щодо розміру страхової премії, переліку ризиків і винятків, за аналогією з практикою банків у розкритті умов кредитування;

• застосування ризик-орієнтованої моделі нагляду та одночасне розширення кола суб'єктів контролю, включно з власниками істотної участі, афілійованими та пов'язаними особами;

• розширення повноважень регулятора через запровадження нових інструментів впливу – від традиційних заходів впливу до коригувальних дій і механізмів раннього втручання;

• установлення вимог до платоспроможності страхових компаній, які охоплюють обов'язкові нормативи регулятивного, мінімального та капіталу платоспроможності, критерії щодо прийнятних активів, формування технічних резервів і запровадження нових форматів звітності;

• запровадження стандартів корпоративного управління, підвищення прозорості діяльності, визначення порядку авторизації актуаріїв, реєстрації страхових брокерів, регламентації посередницької діяльності, ведення обліку договорів та забезпечення належного захисту інформації.

Щодо ринку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, який з прийняттям Закону відокремився в окремий сегмент, то нововведеннями його регулювання стало:

• поступовий перехід на укладення договорів ОСЦПВ в єдиній базі та електронному форматі;

• впровадження нової системи ціноутворення, що включає: скасування коефіцієнта зносу та обмеження максимальної суми страхового відшкодування за європротоколом;

• збільшення сум відшкодування адаптованої до європейської практики;

• заборона використання франшизи.

Зміни до законодавства України, які передбачають скасування франшизи в системі обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) з 1 січня 2025 року згідно із Законом № 3720-ІХ, були представлені як крок у напрямі гармонізації з європейськими стандартами та посилення захисту прав потерпілих шляхом повного відшкодування збитків. Водночас у ряді держав ЄС – зокрема Німеччині, Франції та Іспанії – франшиза й надалі використовується як

ефективний інструмент зниження вартості страхових полісів, що свідчить про різноманітність підходів до регулювання ОСЦПВ у межах Європейського Союзу [8].

Ефективне регулювання страхового ринку сприяє зміцненню суспільної довіри, що має особливе значення в умовах ринкової економіки. Воно забезпечує справедливе ціноутворення, прозорість діяльності та доступність страхових продуктів, пропонувані численними конкурентними й надійними компаніями [9]. В цьому ключі особливістю державного регулювання страхового ринку України є окреслення пріоритетності зміцнення стійкості страхового ринку, що проявляється у встановленні посиленіх вимог до платоспроможності та технічних резервів, що відповідає вимогам Solvency II. Для запровадження кількісних вимог, передбачених Директивою, встановлено перехідний період, який триватиме до 1 січня 2027 року. Упродовж цього часу для страхових компаній залишатимуться чинними поточні норми, що забезпечують лише часткове впровадження положень Solvency II.

Українські науковці обґрунтовують позитивні сторони адаптації вітчизняного законодавства до вимог Solvency II. Підвищення прозорості та стабільності українського страхового ринку одночасно зміцнює його конкурентоспроможність і наближає до міжнародних стандартів. Чіткі вимоги щодо корпоративного управління, структури капіталу, платоспроможності та кваліфікації керівників і страхових посередників дозволяють компаніям адаптуватися до сучасних європейських практик і гарантувати високий рівень захисту прав споживачів. Водночас положення щодо ліцензування, реєстрації та припинення діяльності страховиків відповідають стандартам ЄС, що сприяє інтеграції України в єдиний європейський економічний простір [10].

У той же час практики європейського страхового ринку звертають увагу на те, що заходи другого рівня стандартів Solvency II можуть загальмувати економічне зростання та потенціал довгострокового інвестування в ЄС. Так, правила не усувають штучної волатильності, через що баланси страховиків стають надмірно чутливими до ринкових коливань. Ініціативи Solvency II володіючи чималим списком переваг, має поєднувати захист страхувальників, фінансової стабільності зі зростанням та стійкістю європейської еко-

номіки та зменшенням бюрократичних процедур для страховиків [11].

Навіть за умови, що європейські страхові компанії демонструють обережність у реагуванні на заходи другого рівня стандартів Solvency II, українські страховики, які функціонують у умовах війни та значних макроекономічних дисбалансів, можуть бути ще більш вразливими до посилення регуляторних вимог. Фінансова та організаційна спроможність українських компаній у таких умовах потребує особливої уваги, оскільки посилення стандартів без належної адаптації ризикує погіршити їхню стійкість і здатність виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Водночас питання платоспроможності залишається пріоритетним, адже страхові компанії управляють значними обсягами залученого капіталу. Недоотримання регуляторних вимог або недостатня ефективність управління активами може призвести до порушення фінансової стабільності ринку та загрожувати правам і інтересам страхувальників. Тому, поряд із гармонізацією українського законодавства з європейськими стандартами, критично важливо впроваджувати механізми поступового впровадження Solvency II, які враховують специфіку національної економіки та ризику, пов'язані з поточним безпечивим та макроекономічним контекстом.

Вдало зроблено акцент на фінансовій неготовності споживачів страхових послуг до підвищення тарифів на них у зв'язку із впровадженням нових вимог до страхових компаній. Йдеться про страхування ОСЦПВ та доступність страхових послуг для населення через підвищення вартості. Вважаємо, що ціновий аспект посилення регуляторних вимог актуальний для усього страхового ринку, а не лише ринку ОСЦПВ, адже зростання цін може призвести до деформації соціальної природи страхування та суперечити його принципам [8, с. 310].

Постійне вдосконалення державної регуляторної політики стосується діяльності страховиків в Україні, особливостей організації їх діяльності та звітності. Відповідно до Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг, що набуло чинності у 2023 році, актуалізувалось питання розробки стратегій розвитку страхових компаній. Перспективи розвитку страховиків, як окремих суб'єктів господарюван-

ня, повинні враховувати досвід планування та вдосконалення методології розробки стратегії, що ґрунтується на моделях великих корпорацій та світовому досвіді.

Українські страхові компанії поступово переходять на міжнародні стандарти фінансової звітності, зокрема Міжнародний стандарт фінансової звітності 17 «Страхові контракти» (IFRS 17), що сприяє підвищенню прозорості фінансової інформації та вдосконаленню взаємодії між фінансовими й актуарними підрозділами страховиків. У процесі вдосконалення системи регулювання фінансового сектору, НБУ оновив низку нормативно-правових актів, що визначають діяльність надавачів фінансових послуг. Зміни торкнулися положень щодо ліцензування та реєстрації, структури власності, застосування заходів впливу й порядку проведення інспекційних перевірок.

Пояснюючи політику посилення регуляторних вимог та нагляду за діяльністю учасників страхового ринку України, науковці акцентують на прагненні НБУ створити якісний та конкурентоспроможний ринок, в якому залишаться найсильніші гравці. Така тенденція прослідковувалась і у Європі в 2016–2021 рр., коли на ринках країн-учасниць активно впроваджувались вимоги Директиви Solvency II. Європейські страховики поступово залишали ринок через власну неспроможність утримувати капітал у відповідності до діючих вимог [12].

Динаміка кількості страховиків в Україні, яка демонструє різке їх зменшення, є відповіддю ринку на посилення регуляторних вимог, а також складні умови ведення бізнесу, що обумовлені макроекономічною та геополітичною ситуа-

цією (рис. 1). Науковці розцінюють такий тренд як негативний, адже скорочення кількості учасників ринку викривляє конкурентну боротьбу, роблячи ринок монополізованим [14].

Згідно з наведеними даними, кількість страхових компаній в Україні скоротилася з 155 у 2021 році до 62 у 2025 році, тобто більш ніж у 2,5 рази. Така динаміка свідчить, що регуляторні трансформації, ініційовані Національним банком України, зокрема посилення вимог до платоспроможності, корпоративного управління та прозорості структури власності, безпосередньо вплинули на ринкову консолідацію. Водночас подібні зміни формують нові якісні орієнтири розвитку ринку, забезпечуючи поступовий перехід до більш стійкої та відповідальної моделі страхового бізнесу.

У контексті політики посилення вимог до учасників страхового ринку України та її відповідності європейським та світовим стандартам, система реформування повинна враховувати особливості вітчизняного страхового ринку та макроекономічного середовища. Регуляторна політика має сприяти формуванню стабільного конкурентного та якісного ринку, де забезпечуються гарантії прав страховиків та страхувальників. Цього можна досягти використовуючи гнучкі та адаптивні підходи в реформуванні. Повна імплементація зарубіжного досвіду та стандартів може зіштовхнутися з фінансовою неспроможністю ринку та несвоечасністю їх впровадження. На блок-схемі (рис. 2) відображено базові вектори (блоки), що мають лежати в основі державної регуляторної політики на страховому ринку.

Підхід до державного регулювання страхового ринку має поєднувати як стимулюючу, так і ста-

Рисунок 1. Кількість страхових компаній в Україні у 2021–2025 рр.

Джерело: побудовано автором за [13].

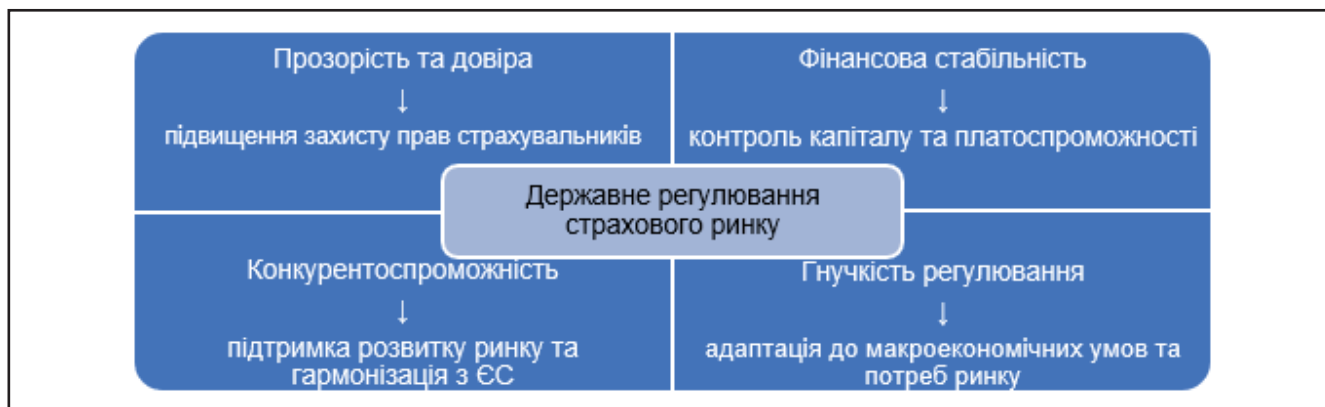

Рисунок 2. Базові вектори державної регуляторної політики страхового ринку

Джерело: побудовано автором

білізуючу функції. З одного боку, регуляторна політика повинна створювати умови для розвитку, інновацій та залучення нових учасників ринку. З іншого – забезпечувати належний рівень контролю, прозорості й фінансової стійкості суб'єктів страхування. Порушення цього балансу може мати негативні наслідки: надмірне посилення вимог призводить до скорочення кількості страховиків, тоді як надмірна лібералізація – до появи фінансово нестійких компаній, що підривають довіру споживачів до страхового сектору загалом. Саме тому ефективна регуляторна модель має поєднувати гнучкість стимулювання розвитку з жорсткістю забезпечення стабільності.

Висновки

Отже, за допомогою державного регулювання страхового ринку України відбувається не лише згладжування основних проблем, а й забезпечується стійкість ринку та довіра споживачів страхових послуг до нього. Лише за досягнення балансу між контролюючим тиском та стимулюванням розвитку страховий ринок може забезпечувати в повній мірі виконання покладених на нього функцій. Погіршення макроекономічної та геополітичної ситуації України створює нові виклики та ускладнює поставлені завдання щодо регулювання страхового ринку. Здійснивши огляд основних трендів реформування діючої системи державного регулювання страхових відносин, визначено особливості цього процесу. Першою особливістю такої політики є пристосування до дії ряду негативних факторів з метою мінімізації впливу на учасників ринку. Нещодавня зміна моделі регулювання страхового ринку переорієнтувала функції на Національний банк України, що зумовило необ-

хідність перегляду діючих нормативно-правових актів. Суттєвих інституційних змін зазнав страховий ринок через новації діючого законодавства. Запровадження класів страхування та посилення вимог до капіталу спричинило чіткий поділ ринку на субсегменти, кожен з яких здобув власні особливості розвитку та проблеми. Усі зміни в системі регулювання страхового ринку України сприяли гармонізації української та європейської практик. Поступовий перехід на стандарти Solvency II спричинив суттєві трансформації не лише в організації діяльності страховиків, а й в структурі ринку та нагляді за учасниками. Реакція ринку на посилення вимог не може розцінюватись однозначно. В Україні спостерігалось різке скорочення страховиків, а отже, відбулось звуження ринку, що потребує подальшого наукового вивчення та контролю за майбутньою динамікою. Корекція політики регулювання страхового ринку повинна враховувати фінансову готовність страховиків та страхувальників до майбутніх змін. Базовими векторами державної регуляторної політики слід вважати: прозорість та довіру, фінансову стабільність, конкурентоспроможність та гнучкість. Саме вони повинні лежати в основі впровадження подальших регуляторних новацій, особливо під час імплементації європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Вергелюк Ю., Мирончук Ю. Сутнісні характеристики та значення ринку страхування відповідальності. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2024. № 2(14). С. 112–121. DOI: <https://doi.org/10.32750/2024-0212>
2. Федорова Н. О. Державне регулювання напрямків страхової діяльності в Україні. Публічне адмініструван-

ня та національна безпека. 2019. № 1. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2019-1-4856>

3. Мирончук Ю.В. Сучасні імперативи розвитку страхового ринку України. Формування ринкових відносин в Україні. 2025. № 4 (287). С. 26–33. URL: https://dndiime.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/4__287_2025.pdf#page=26

4. Рожкова К. На шляху до ЄС: як змінилося регулювання страхового ринку і що буде далі. Економічна правда. 2024. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/10/17/720673/index.amp>

5. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909–ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

6. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 № 1953–ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

7. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 21.05.2024 № 3720–ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-20#Text>

8. Вергелюк Ю., Ганцяк М., Болдова А. Доступність ОСЦПВ в Україні в контексті адаптації до стандартів ЄС. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2025. № 10. С. 300–313. DOI: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-10-300-313>

9. Юздепська А., Волкова В. Регулювання страхового ринку. Галицький економічний вісник. 2024. № 5 (90). С. 134–141. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.134

10. Метеленко Н., Сіліна І., Жовнір–Василенко К. Адаптація страхового ринку України до глобальних викликів та євроінтеграції. Економіка та суспільство. 2025. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-50>

11. Insurance Europe попереджає, що проект правил Solvency II для страховиків може підірвати цілі зростання ЄС. FORINSURER. 2025. URL: <https://forinsurer.com/news/25/09/09/45129>

12. Бобик М.В. Виклики становлення правового регулювання діяльності страховиків в Україні. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 3. С. 292–296. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.49>

13. Показники діяльності страховиків. Наглядова статистика. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>

14. Бублик Є. Функціональна спроможність страхового ринку України як чинник економічного відновлен-

ня. Економіка та суспільство. 2025. № 75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-12>

References:

1. Verheliuk, Y., & Myronchuk, Y. (2024). Sutnisni kharakterystyky ta znachennia rynku strakhuvannia vidpovidalnosti. Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii, 2(14), 112–121. <https://doi.org/10.32750/2024-0212> (in Ukrainian).

2. Fedorova, N. O. (2019). Derzhavne rehuliuвання napriamkiv strakhovoi diialnosti v Ukraini. Publichne administruvannia ta natsionalna bezpeka, (1). <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2019-1-4856> (in Ukrainian).

3. Myronchuk, Y. V. (2025). Suchasni imperatyvy rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini, 4(287), 26–33. Retrieved from https://dndiime.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/4__287_2025.pdf#page=26 (in Ukrainian).

4. Rozhkova, K. (2024). Na shliakhu do YeS: yak zminylosia rehuliuвання strakhovoho rynku i shcho bude dali. Ekonomichna pravda. Retrieved from <https://epravda.com.ua/columns/2024/10/17/720673/index.amp> (in Ukrainian).

5. Pro strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 18.11.2021 № 1909–ІХ. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (in Ukrainian).

6. Pro finansovi posluhy ta finansovi kompanii: Zakon Ukrainy vid 14.12.2021 № 1953–ІХ. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> (in Ukrainian).

7. Pro oboviazkove strakhuvannia tsyvilno-pravovoi vidpovidalnosti vlasnykiv nazemnykh transportnykh zasobiv: Zakon Ukrainy vid 21.05.2024 № 3720–ІХ. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-20#Text> (in Ukrainian).

8. Verheliuk, Y., Hantsiak, M., & Boldova, A. (2025). Dostupnist OSCPV v Ukraini v konteksti adaptatsii do standartiv YeS. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics, (10), 300–313. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-10-300-313> (in Ukrainian).

9. Yuzdepska, A., & Volkova, V. (2024). Rehuliuвання strakhovoho rynku. Halytskyi ekonomichni visnyk, 5(90), 134–141. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.134 (in Ukrainian).

10. Metelenko, N., Silina, I., & Zhovnir–Vasilenko, K. (2025). Adaptatsiia strakhovoho rynku Ukrainy do hlobalnykh vyklykiv ta yevrointehratsii. Ekonomika ta suspilstvo, (71). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-50> (in Ukrainian).

11. Insurance Europe. (2025). Insurance Europe poperedzhaie, shcho projekt pravyl Solvency II dlia strakhuvyviv mozhe pidryvaty tsili zrostantia YeS. FO-RINSURER. Retrieved from <https://forinsurer.com/news/25/09/09/45129> (in Ukrainian).

12. Bobyk, M. V. (2024). Vykyky stanovlennia pravovoho rehuliuвання diialnosti strakhuvyviv v Ukraini. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*, (3), 292–296. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.49> (in Ukrainian).

13. Pokaznyky diialnosti strakhuvyviv. (n.d.). *Nahlidova statystyka*. Natsionalnyi bank Ukrainy. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (in Ukrainian).

14. Bubyk, Ye. (2025). Funktsionalna spromozhnist strakhovoho rynku Ukrainy yak chynnyk ekonomichnoho vidnovlennia. *Ekonomika ta suspilstvo*, (75). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-12> (in Ukrainian).

doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-12 (in Ukrainian).

Дані про автора

Гайдай Сергій Олегович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

e-mail: haidaiserh@proton.me

ORCID <https://orcid.org/0009-0005-9562-9139>

Data about the author

Serhii Haidai,

PhD student, State Research Institute for Informatization and Economic Modeling

e-mail: haidaiserh@proton.me

УДК 330.552:338.47

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18036539>

МОЛНАР О. С.

ГАРАПКО М. С.

ЗВОНАР О. А.

Державна політика в сфері логістики та її роль у стимулюванні економічного розвитку

Предметом дослідження є державна політика в сфері логістики та її роль у стимулюванні економічного розвитку.

Метою дослідження є аналіз державної підтримки логістичної галузі та її ефективності для економічного зростання.

Методи дослідження. У статті використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. У статті визначено основні заходи державної логістичної політики. Перераховано головні показники державної логістичної політики. Окреслено проблеми державної підтримки логістичної галузі. Обґрунтована роль логістичної галузі в забезпеченні економічного зростання країни.

Висновки. Ефективна логістична система є важливим фактором для підвищення конкурентоспроможності країни, залучення інвестицій та забезпечення сталого економічного зростання. Державна підтримка розвитку логістичної інфраструктури, спрощення митних процедур, гармонізація нормативно-правової бази та сприяння впровадженню інноваційних технологій у логістиці є важливими складовими успішної державної політики. Підвищення ефективності логістичної системи сприяє зниженню транспортних витрат, скороченню термінів доставки вантажів, оптимізації управління запасами та підвищенню якості обслуговування клієнтів. Це позитивно впливає на розвиток внутрішньої та зовнішньої торгівлі, збільшення обсягів виробництва та створення нових робочих місць. Враховуючи важливість логістики для економічного розвитку, державі необхідно зосередити увагу на розробці та реалізації ефективної державної політики в цій сфері. Важливо забезпечити координацію зусиль різних державних органів, бізнесу та наукових установ для досягнення поставлених цілей. Держава повинна активно інвестувати в розвиток логістичної інфраструктури, включаючи покращення доріг, залізниць, аеропортів та морських портів. Це сприятиме зниженню транспортних витрат та скороченню термінів доставки.

Ключові слова: логістика, реформи, продуктивність, інфраструктура, інвестиції, ринки, ланцюги постачань, фінансування, логістичні процеси, витрати.